

College van Gedeputeerde Staten van provincie Noord-Brabant
Postbus 90151
5200 MC 's-Hertogenbosch

Datum: 20 oktober 2025

Betreft: voorstel aan GS naar aanleiding de uitspraak van de Rechtbank Oost-Brabant d.d. 16 april 2025

Geacht college,

In navolging op de uitspraak van Rechtbank Oost-Brabant d.d. 16 april 2025 met kenmerk SHE 23/189 en het daaropvolgende gesprek met Omgevingdienst Brabant Noord (OBDN), MOB en vertegenwoordigers van 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e ontvangt u hierbij, namens bovengenoemde cliënt, reactie naar aanleiding van de uitspraak en het vervolg.

Cliënt heeft gemeend om u een voorstel met onderbouwing aan te bieden om u daarmee een weloverwogen besluit te kunnen laten nemen. Het voorstel is als volgt opgebouwd. Allereerst een reactie op het oordeel van de Rechtbank (1), vervolgens het gesprek met afgevaardigden van provincie Noord-Brabant en MOB (2), dan een inkijk op de overbelasting van de N2000-gebieden (3) en de invloed van cliënt hierop (4) om af te sluiten met zijn voorstel (5).

1. Reactie op de uitspraak van de rechtbank Oost-Brabant d.d. 16/04/2025, zaaknummer SHE 23/3129

Eisers hebben het college verzocht om vergunningen van meerdere veehouderijen nabij N2000-gebieden in te trekken of te beperken op grond van de Habitatrichtlijn vanwege mogelijk aanhoudende verslechtering van natuurwaarden door stikstofdepositie. Het college vindt intrekking een te zwaar middel, onevenredig en disproportioneel. De rechtbank heeft aangegeven dat er tot nu toe onvoldoende passende maatregelen zijn genomen. Naar analogie van de jurisprudentie over artikel 5.4 Wnb (oud, naar huidig recht artikel 8:103 Bkl) kunnen bevoegde gezagen van het beperken of beëindigen van een bestaande activiteit afzien. Het bevoegd gezag dient dan wel andere instandhoudings- of andere passende maatregelen te treffen waarmee ook voldaan wordt aan de eisen uit artikel 6 lid 2¹. Het college dient met passende maatregelen te komen die de noodzakelijke daling van stikstofdepositie laten zien. Daarbij heeft het college ten tijde van de uitspraak de daling als gevolg van de reeds in gang gezette maatregelen niet (voldoende) meegenomen. Tevens heeft de rechtbank partijen verzocht om met elkaar in gesprek te gaan.

2. Gesprek met MOB en afgevaardigden van de provincie Noord-Brabant

Op verzoek van de rechtbank zijn partijen in overleg getreden. MOB eist dat bedrijven 85% emissie gaan reduceren. Dit betekent voor bedrijf van cliënt dat het niet mogelijk is een levensvatbaar bedrijf op lange termijn op deze locatie te continueren. Het is onevenredig om een dergelijk zware last bij

¹ <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RVS:2025:2404> r.o. 19.5

cliënt neer te leggen. Dit tast de rechtszekerheid aan maar ook de toekomst van cliënt zoals bedrijfsmatig als voor het gezin. Cliënt werkt op basis van verleende vergunningen en heeft altijd zorg gedragen voor een zo goed en efficiënt mogelijke bedrijfsvoering, zowel op economisch als op duurzaam en milieuvriendelijk oogpunt. Ook nu is cliënt genegen, zoals in het gesprek is aangegeven, emissie reducerende maatregelen te treffen maar dan zal wel moeten blijken dat dit ook een substantiële verbetering van de N2000-gebieden als gevolg heeft. Immers, cliënt doet uit coulance een geste om emissie te reduceren, dan dient dit wel met grote zekerheid ten goede te komen aan de natuur. Slechts op basis van niet gekalibreerde en niet gevalideerde modelberekeningen² aannemen dat de natuur verbetert terwijl er geen causaal verband tussen emissie en depositie bestaat is onevenredig en disproportioneel.

3. Overbelasting N2000 en waar komt die vandaan

Een voorbeeld: 30 mol berekende depositie van een veehouder op een totaal van 3000 mol op het overbelaste gebied betekent een aandeel van 1%. Anders gezegd: koop 100 boeren van 30 mol uit en je depositie is weg. Maar zo eenvoudig is het niet. Immers er is geen causaal verband zoals inmiddels is aangetoond.³ Los van het feit dat hierboven genoemde aantallen hypothetische getallen zijn zou dit alleen kunnen kloppen als er 1 op 1 causaal verband zou zijn tussen de emissie (de uitstoot van de stikstof van de boer) en de depositie (de neerslag van de stikstof op het N2000 gebied).

Inmiddels is aangetoond dat de meeste emissie binnen 500 meter van de bron neerslaat⁴, het causale verband gaat hierdoor niet op. Waar het neerslaat hangt af van meerdere factoren waaronder het weer. Het inmiddels klassieke voorbeeld van de metingen op Schiermonnikoog laten dit ook zien. Een emissiedaling door minder vee betekent niet per definitie een depositiedaling omdat de luchtconcentratie stijgt. In dit onderzoek was het zelfs een stijging. Dit geeft maar weer aan dat emissie en depositie niet te vangen zijn in een model. Dat er met modellen gewerkt moet worden om enige vorm van 'hardheid en toetsbaarheid' te creëren is vanzelfsprekend maar om op basis van een dergelijk model dit tot een last op individueel bedrijfsniveau te maken is disproportioneel. Om hiervoor meer zekerheid te krijgen met betrekking tot de gebieden Groote Peel en Deurnsche Peel & Mariapeel zou meer ecologisch onderzoek en metingen zinvol zijn. Cliënt heeft de bereidheid om hieraan mee te werken.

Het doel van de maatregel, emissiereductie, moet zijn instandhouding en natuurherstel van N2000-gebieden, niet om de totale emissie van boerenbedrijven naar nul te krijgen. Als uit bovenstaande, en uit de berekeningen van AERIUS m.b.t. deze bedrijven blijkt dat dit geen substantiële bijdrage is dan schiet deze maatregel zijn doel voorbij.

4. Invloed van het bedrijf van cliënt op overbelaste N2000

De Aerijs berekening van cliënt laat zien dat zijn depositie op de dichtst bij zijnde overbelaste hexagonen, zeer minimaal is, minder dan 3% ten opzichte van de totale depositie op dat gebied. Zoals hierboven aangehaald zit er een aanzienlijke onzekerheidsfactor⁵ in de modelberekeningen. De invloed van de LBV en LBV+ laten ook zien dat emissiedaling niet per definitie leidt tot depositiedaling. Dat maakt een forse reductie zoals MOB voorstelt dan ook disproportioneel en onevenredig. De rechtbank heeft het college opgedragen om voor cliënt de minst bezwaarlijke

² <https://www.rivm.nl/stikstof/registreren-meten-berekenen/berekenen-met-modellen>

³ <https://www.clo.nl/indicatoren/nl008114-relatie-ontwikkelingen-emissies-en-luchtkwaliteit-1990-2021>

⁴ https://www.geetacs.nl/Reports/20230916_UvA_Samenvatting.pdf

⁵ https://www.ipo.nl/media/izyfuwwj/4_tno-2024-r11334-onderzoek-naar-een-ondergrens-in-depositieberekeningen.pdf

maatregel te treffen⁶ zie r.o. 6.20. Cliënt vraagt dan ook van het college om samen met hem te komen tot een proportionele maatregel waarbij bovenstaande in ogenschouw dient te worden genomen. Cliënt heeft plannen om te reduceren en is bereid deze, uit coulance voor het algemene belang (natuurherstel), uit te voeren op een redelijke termijn met inachtneming van behoud van bestaande rechten en financiële compensatie.

Daarnaast heeft de Minister in een recente Kamerbrief⁷ aangegeven dat het kabinet op termijn af wil van AERIUS, dat er in oktober actuele wijzigingen in AERIUS plaatsvinden en dat er bij toestemming verlening blijvend gewerkt moet worden met actuele cijfers. Ook wordt in deze Kamerbrief aangekondigd dat het RIVM grotere wijzigingen doorvoert in de monitoringscijfers welk rapport begin oktober wordt gepubliceerd. Het lijkt cliënt dan ook vanzelfsprekend om dit mee te nemen in de overweging die gemaakt wordt.

5. Voorstel

Met inachtneming van bovengenoemde is cliënt bereid een proportionele emissiereductie te realiseren. Cliënt verwacht van het te nemen besluit van het college dan wel de nodige zekerheid. Ook verwacht cliënt van het college dat alle reeds genomen passende maatregelen doorgerekend zijn en dat de release van Aeries monitor wordt meegenomen in de overwegingen. Bijgaand aan dit schrijven treft u een uitwerking aan. Dit voorstel kan als basis dienen voor het nog te voeren gesprek en het te nemen besluit van het College.

Hoogachtend,

5.1.2.e

5.1.2.e

Karssens-Consultancy

⁶ <https://uitspraken.rechtspraak.nl/details?id=ECLI:NL:RBOBR:2025:2328>

⁷ <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/kst-35334-414.pdf>